

Izvešće
Stručnog povjerenstva
o reakreditaciji
poslijediplomskoga sveučilišnog studija
Psihologija
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Datum posjeta:
4. prosinca 2017. godine

Siječanj 2018. godine

Projekt je sufinancirala Europska unija iz sredstava Europskoga socijalnog fonda.
Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

Sadržaj

UVOD.....	3
KRATAK OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA.....	5
PREPORUKA STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE.....	6
PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE KVALITETE STUDIJSKOG PROGRAMA	6
PREDNOSTI STUDIJSKOG PROGRAMA	6
NEDOSTACI STUDIJSKOG PROGRAMA.....	6
PRIMJERI DOBRE PRAKSE	7
USKLAĐENOST S PROPISANIM UVJETIMA IZVOĐENJA	8
OCJENA KVALITETE	10

UVOD

Stručno povjerenstvo, koje je imenovala Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO), izradilo je Izvješće o reakreditaciji sveučilišnoga poslijediplomskog studijskog programa *Psihologija* na temelju Samoanalize, popratne dokumentacije te posjeta Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Agencija za znanost i visoko obrazovanje, javno tijelo koje je punopravan član Europskoga registra agencija za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (*European Quality Assurance Register for Higher Education* – EQAR) i Europske udruge za osiguravanje kvalitete u visokom obrazovanju (*European Association for Quality Assurance in Higher Education* – ENQA), u skladu sa Zakonom o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju (NN 45/09) i Pravilnikom o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskih programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/10), provodi reakreditaciju visokih učilišta, odnosno njihovih studijskih programa. Ovdje je riječ o reakreditaciji dijela djelatnosti visokih učilišta, odnosno sveučilišnih poslijediplomskih studijskih programa.

Akreditacijski savjet Agencije imenovao je Stručno povjerenstvo kao neovisno stručno tijelo, kako bi provelo neovisno vrednovanje poslijediplomskoga sveučilišnoga studija *Psihologija*.

Izvješće sadrži:

- kratak opis studija
- preporuku Stručnog povjerenstva Akreditacijskom savjetu Agencije
- preporuke za poboljšanje kvalitete i prijedloge mjera koje treba provesti u predstojećem razdoblju (te provjeriti postupkom naknadnog praćenja)
- kratku analizu prednosti i nedostataka
- popis uočenih dobrih praksi
- zaključke o usklađenosti s propisanim uvjetima izvođenja studija
- zaključke o usklađenosti s kriterijima za ocjenu kvalitete.

Članovi Stručnog povjerenstva:

- profesor Nihad Bunar, Stockholm University, Švedska, predsjednik Stručnog povjerenstva
- dr. Rachel Shanks, University of Aberdeen, Ujedinjeno Kraljevstvo
- prof. Juana M Sancho Gil, University of Barcelona, Španjolska
- prof. Rachel Msetfi, University of Limerick, Irska
- dr. Matthew Schuelka, University of Birmingham, Ujedinjeno Kraljevstvo
- prof. Bosse Bergstedt, Lund University, Švedska
- Justīne Viķe, Rīga Stradiņš University, Latvija
- Ieva Bloma, European University Institute, Italija
- prof. Annekathrin Schacht, Georg-August-Universität Göttingen, Njemačka
- prof. Cathy Craig, Queen's University Belfast, Ujedinjeno Kraljevstvo
- dr. Michel Denis, Centre National de la Recherche Scientifique, Francuska
- prof. Thomas Morton, University of Exeter, Ujedinjeno Kraljevstvo

- dr. Hrvoje Stojić, London School of Economics and Political Science, Ujedinjeno Kraljevstvo.

Fakultet su posjetili:

- dr. Michel Denis, Centre National de la Recherche Scientifique, Francuska
- prof. Annekathrin Schacht, Georg-August-Universität Göttingen, Njemačka
- prof. Cathy Craig, Queen's University Belfast, Ujedinjeno Kraljevstvo
- prof. Thomas Morton, University of Exeter, Ujedinjeno Kraljevstvo.

U analizi dokumenata, studijskom posjetu i pisanju Izvješća, podršku radu Stručnog povjerenstva pružile su:

- dr. sc. Marina Matešić, koordinatorica, AZVO
- Đurđica Dragojević, prevoditeljica Izvješća, AZVO.

Tijekom posjeta Stručno je povjerenstvo održalo sastanke s:

- upravom Fakulteta
- voditeljima studijskih programa
- doktorandima
- vanjskim dionicima
- mentorima
- alumnijima.

Povjerenstvo je posjetilo prostorije u kojima se izvodi studij i s njim povezane istraživačke aktivnosti.

KRATAK OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA

Naziv studijskog programa iz dopusnice: Psihologija

Nositelj: Sveučilište u Zagrebu

Izvođač: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Područje i polje: društvene znanosti / psihologija

Mjesto izvođenja: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Broj doktoranada: 79

Broj doktoranada kojima studij financira Fakultet (asistenti Fakulteta, drugoga visokog učilišta ili s instituta): 22

Broj doktoranada koji sami plaćaju studij i onih kojima studij plaća poslodavac: 33
doktoranda sama plaćaju studij, 14 je onih kojima plaća poslodavac

Broj neaktivnih doktoranada (nisu redovito upisali godinu, ali još uvijek imaju pravo studiranja): 10

Broj nastavnika na doktorskom studiju: 37

Broj mentora na doktorskom studiju: 33

Broj doktoranda kojima je imenovan službeni mentor: 22 (imenovano ukupno 16 mentora)

Omjer nastave i istraživanja na studiju (u ECTS bodovima): 39 – 41 / 135 – 143

Nastava: 2 obvezna modula (9 – 12 ECTS-a po modulu) i 2 izborna (9 – 12 ECTS-a po modulu), prema Samoanalizi, što iznosi ukupno 39 – 41 ECTS-a u nastavi (21 %).

Istraživački rad: 45 ECTS-a za rad na disertaciji, 24 ECTS-a za druge istraživačke aktivnosti (obrana nacrtu dokorskog istraživanja, doktorski ispit iz istraživačke metodologije itd.), 9 ECTS-a za konzultacije s mentorom i 14 ECTS-a za obvezne istraživačke aktivnosti, a ostali se bodovi prikupljaju kroz razne druge istraživačke, stručne i aktivnosti u nastavi (između 43 i 51 ECTS-a).

Ishodi učenja studijskog programa:

IU1: kritički koristi znanstvenu literaturu radi upoznavanja s teorijskim konceptima i empirijskim istraživanjima u području užeg interesa

IU2: analizira metodologiju koja se koristi u području radi procjene njezine valjanosti i izvedivosti

IU3: definira relevantna istraživačka pitanja u području

IU4: postavlja teorijski utemeljene hipoteze i jasno ih elaborira

IU5: predlaže istraživačke nacрте koji bi mogli dati odgovor na relevantna teorijska i praktična pitanja u području

IU6: koristi složene eksploratorne i konfirmatorne statističke metode analize podataka

IU7: kritički koristi podatke istraživanja te ih interpretira pod vidom teorijskih i praktičnih implikacija

IU8: formulira usmene i pismene prikaze spoznaja u području

IU9: prezentira rezultate empirijskih istraživanja na jasan i strukturiran način

IU10: elaborira društvenu i praktičnu vrijednost znanstvenog pristupa u rješavanju aktualnih pitanja

IU11: planira i vodi domaće i međunarodne istraživačke projekte

IU12: primjenjuje etička načela prilikom planiranja i provedbe znanstvenog istraživanja te analizira etičke dileme i rizike vezane uz provedbu istraživanja.

PREPORUKA STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE

Na temelju obavljenog postupka reakreditacije, odnosno procjene dostavljenog materijala (Samoanaliza i dr.), posjeta Fakultetu i razgovora predviđenih protokolom posjeta Stručnog povjerenstva, Stručno povjerenstvo donosi neovisno mišljenje u kojem Akreditacijskom savjetu Agencije preporučuje izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta za obavljanje dijela djelatnosti (produljenje dopusnice).

PREPORUKE ZA POBOLJŠANJE KVALITETE STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Povjerenstvo predlaže da se provjere međusobni omjeri upisnih kvota za preddiplomske, diplomske i poslijediplomske studijske programe i razmotri bi li bilo korisno smanjiti upisne kvote na ovome studiju, u skladu s europskim prosjekom.
2. Jedan je od ciljeva smanjiti broj kandidata, uz povećanje broja onih kojima su u potpunosti pokriveni troškovi studija.
3. Treba razviti načine da se studente obuči i u generičkim (prenosivim) vještinama, odnosno onima koje bi ih pripremile i za poslove izvan akademske zajednice.
4. Nastavnici i mentori na studiju moraju pokazati da sustavno ulažu trud u pomaganje studentima u osvještavanju internacionalizacije znanstveno-istraživačkog rada.
5. Obrana se doktorskog rada nikako ne bi smjela održavati tako kasno na navodno trogodišnjem programu istraživačkog rada u punom radnom vremenu.
6. Studente bi trebalo poticati da predaju disertacije prema tzv. skandinavskom modelu, u obliku triju članaka koji su objavljeni ili spremni za objavu.

PREDNOSTI STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Komunikacija je s voditeljicom studija i mentorima transparentna i dosta dobro funkcionira.
2. Znatno broje nastavnika i mentora na doktorskome studiju ima stope citiranosti koje odražavaju velik potencijal ovoga studija.
3. Omjer mentora i studenata od 1 : 2 omogućuje visoku kvalitetu suradnje s mentorom i provedbe doktorskog istraživanja.
4. Na razini Sveučilišta postoje mehanizmi provjeravanja i praćenje kvalifikacija mentora i nastavnika.
5. Unutar Odsjeka postoje sredstva i drugi oblici potpore studentima u provedbi istraživanja i stjecanju vještina i iskustva kroz međunarodne aktivnosti.

NEDOSTACI STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Prevelik je broj studenata koji sami plaćaju studij, kako školarinu tako i troškove istraživanja (poput sudjelovanja na konferencijama).
2. Broj studenata kojima studij plaćaju poslodavci iz privatnog sektora nije dovoljno velik. Ne ulaže se dovoljno truda u traženje izvora financiranja izvan akademske zajednice.

3. Svim studentima nisu zajamčeni isti oblici potpore. Postoji rizik da su studenti koji sami plaćaju studij ili su zaposleni u drugim organizacijama, u relativno goroj poziciji od onih zaposlenih na Fakultetu kad je riječ o prilikama za usavršavanje i dodatne obuke.
4. Studenti smatraju da pojedini izborni kolegiji ne odgovaraju njihovim potrebama, a oduzimaju im vrijeme potrebno za istraživački rad.
5. Nema dovoljno dokaza da se provodi strategija uspostavljanja istraživačkih veza između psihologije i kognitivne neuroznanosti.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE

1. Znanstveno-istraživački rad na doktorskom se studiju provodi u suradnji s nekolicinom inozemnih visokih učilišta kroz zajedničke istraživačke projekte.
2. Ulaže se trud da se privuku najbolji kandidati iz susjednih zemalja.
3. Općenito vrijedi pravilo da mentor ne može imati više od triju doktoranada istodobno.
4. Primjenjuju se standardna etička pravila u provedbi istraživanja.
5. Zaista je vrijedna mogućnost da studij upišu i kandidati koji su završili studij iz drugih disciplina.

USKLAĐENOST S PROPISANIM UVJETIMA IZVOĐENJA

Propisani minimalni zakonski uvjeti	DA/NE bilješke
1. Visoko je učilište (VU) upisano u Upisnik znanstvenih organizacija u znanstvenom području doktorskog studija te ima pozitivan ishod reakreditacije (dopusnicu) za znanstvenu djelatnost i visoko obrazovanje.	DA
2. VU ima „vertikalnu“ studijskih programa (izvodi preddiplomske i diplomske sveučilišne studijske programe) koji vode do doktorskog studija u istom području i polju ili poljima (u slučaju interdisciplinarnih studija) te potreban broj nastavnika, kao što je definirano 6. člankom Pravilnika o sadržaju dopusnice te uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta (NN 24/2010).	DA
3. VU ima zaposlen potreban broj znanstvenika, kako je definirano 7. člankom Pravilnika o uvjetima za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti, uvjetima za reakreditaciju znanstvenih organizacija i sadržaju dopusnice (NN 83/2010).	DA
4. Više od 50 % sadržaja na visokom učilištu izvode vlastiti nastavnici (nastavnici u punom radnom odnosu i izabrani u znanstveno-nastavna zvanja).	DA
5. Omjer je nastavnika i studenata na cijelom visokom učilištu ispod 1 : 30.	DA
6. Visoko je učilište osiguralo javnost disertacija.	DA
7. Visoko je učilište osiguralo postupak oduzimanja akademskog stupnja (dr. sc.) odredbama statuta ili drugoga općeg akta, ako se utvrdi da je stečen protivno propisanim uvjetima za njegovo stjecanje, grubim kršenjem pravila studija ili na temelju disertacije koja je plagijat ili krivotvorina.	DA
Dodatni uvjeti Akreditacijskog savjeta za izdavanje pozitivnog mišljenja	DA/NE (bilješke)
1. VU (ili više njih) ima barem pet nastavnika izabranih u znanstveno-nastavna zvanja u polju ili poljima relevantnim za izvođenje studija, uključenih u izvođenje doktorskog studija.	DA
2. VU u postupku posljednje reakreditacije ima standard Znanstvena i stručna djelatnost ocijenjen najmanje <i>djelomično provedeno</i> (3).	DA
3. VU ima program doktorskog studija usklađen sa strateškim programom znanstvenog istraživanja.	DA
4. Omjer mentora i doktoranda na visokom učilištu nije veći od 1 : 3.	DA
5. Mentori (svi) udovoljavaju svim sljedećim uvjetima: a) zaposlen na znanstvenom ili znanstveno-nastavnome radnom mjestu ili suradničkom (post. doc.) i ima barem dvije godine istraživačkog post. doc. iskustva b) aktivan znanstvenik u znanstvenom području doktorskog studija (u posljednjih pet godina objavljivao znanstvene radove, sudjelovao na međunarodnim znanstvenim skupovima i/ili sudjelovao u projektima (2. tablica – Mentori i doktorandi) c) potvrđuje izvedivost okvirnog plana istraživanja pri upisu doktoranda (ili	a) DA b) DA (uz jednu iznimku) c) DA pri prijavi teme, ali NE pri upisu. Pri upisu se ne traži predaja prijedloga teme

<p>pri prijavi teme)</p> <p>d) osigurava potrebne uvjete (uključujući financijsku podršku) za provedbu znanstvenih istraživanja doktoranada (sukladno s okvirnim planom istraživanja doktoranda), bilo kao voditelj, suvoditelj ili suradnik znanstvenog projekta ili na druge načine</p> <p>e) prošao neku vrstu osposobljavanja (komentorstvo, radionice ili dr.)</p> <p>f) ima pozitivno mišljenje visokog učilišta o mentorskom radu.</p>	<p>doktorskog istraživanja. Stoga ne postoji provjera izvodljivosti istraživanja prilikom upisa.</p> <p>d) DA, kad je riječ o mentorima s tekućim znanstvenim projektima; postoje mentori koji u ovom trenutku ne sudjeluju ni u jednom projektu.</p> <p>e) DA</p> <p>f) Prije 2015. godine NE; DA od 2015. godine</p>
<p>6. Nastavnici udovoljavaju svim sljedećim uvjetima:</p> <p>a) zaposlen na znanstvenom ili znanstveno-nastavnome radnom mjestu</p> <p>b) aktivan znanstvenik, prepoznat u polju predmeta koji predaje (t. 1.).</p>	<p>a) DA</p> <p>b) DA (većina ih je bila vrlo aktivna u posljednjih 5 godina – uz jedan izuzetak).</p>
<p>7. Mentor u pravilu ne sudjeluje u povjerenstvu za ocjenu teme, ocjenu i obranu doktorskog rada.</p>	<p>NE</p>
<p>8. Program doktorskog studija osigurava barem tri godine individualnoga/samostalnoga istraživačkog rada (paralelno, individualno, unutar ili izvan nastave), a pod samostalnim se istraživačkim radom podrazumijeva pisanje disertacije, pisanje radova, odlazak na međunarodne konferencije, terenski rad, nastava u svrhu istraživanja i dr.</p>	<p>DA, ali vidi preporuke za kriterije 2.6, 4.2, 4.4, 4.5, i 4.7.</p>
<p>9. Visoko učilište suradnju potkrepljuje odgovarajućim ugovorima; program izvodi s akreditiranim visokim učilištima (za zajedničke i združene doktorske studije), odnosno program izvodi (na doktorskoj školi) na način koji udovoljava svim propisanim uvjetima te osigurava kvalitetnu koordinaciju i podršku doktorandima; pokrivenost je nastave vlastitim nastavnicima (svih izvođača) barem 80 %.</p>	<p>Ovaj standard nije primjenjiv.</p>

OCJENA KVALITETE

	OCJENA KVALITETE I OBJAŠNENJE POVJERENSTVA
1. RESURSI: 1. NASTAVNIČKI, MENTORSKI I ISTRAŽIVAČKI KAPACITETI I INFRASTRUKTURA	
1.1. Visoko je učilište prepoznatljiva institucija po istraživačkim/umjetničkim postignućima u znanstvenoj/umjetničkoj disciplini iz koje izvodi doktorski studij.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Nastavnici Odsjeka za psihologiju voditelji su odnosno suradnici na cijelom nizu projekata. Uz lokalne i nacionalne projekte uključeni su i u 17 međunarodnih projekata. Znanstveno-istraživački se rad provodi u suradnji s nekolicinom inozemnih visokih učilišta na zajedničkim istraživačkim projektima.</p> <p>Pet je nastavnika dobilo Fulbrightovu stipendiju, a Odsjek je nositelj na trima ugovorima u sklopu Erasmusa, na temelju kojih studenti mogu ostvariti međunarodnu mobilnost tijekom studija.</p> <p>Vrijedi dodati i da su članovi Odsjeka urednici časopisa na engleskom jeziku <i>Review of Psychology</i> (s međunarodnim Uređivačkim odborom) te da je Odsjek u suradnji s Hrvatskim psihološkim društvom zaslužan za organizaciju međunarodnoga psihologijskog znanstvenog skupa <i>Dani Ramira i Zorana Bujasa</i> koji se već četiri desetljeća održava svake druge godine.</p>
1.2. Broj i opterećenost nastavnika angažiranih na doktorskom studiju osiguravaju kvalitetno doktorsko obrazovanje.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Na doktorskom studiju Psihologija predaje 37 nastavnika (24 su nastavnika zaposlenici Odsjeka za psihologiju, a ostalih 13 dolaze s drugih visokih učilišta, poput sveučilišta u Splitu, Zadru i Gothenburgu). Prema podacima u 1. tablici u Samoanalizi ukupno je nastavno opterećenje na studiju Psihologija 1390 norma sati, što iznosi prosječno 37 norma sati po nastavniku, uz velike varijacije (od 15 do 180 norma sati za jednog nastavnika). Riječ je o izrazito velikom nastavnom opterećenju kojem treba dodati još mnogo veće opterećenje nastavom na nižim razinama studija (9485 norma sati) kao i na drugim visokim učilištima (1606 norma sati). Brojke koje se odnose na angažman nastavnika na ovome studiju (broj i radno opterećenje nastavnika) smatraju se dokazom velike posvećenosti nastavnika Odsjeka radu na ovome doktorskom studiju.</p>
1.3. Nastavnici su visokokvalificirani znanstvenici za predmete koje drže i kojima su posvećeni i time omogućuju kvalitetan doktorski studij.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Prema 1. tablici, ukupan je broj članaka u A kategoriji 494 za ukupno 37 nastavnika (prosječan je broj radova po</p>

	<p>nastavniku 13,4). Šest je nastavnika objavilo od 21 do 31 rad, odnosno od 4 do 6 radova godišnje. Sedam nastavnika prema Google znalcu ima visoku stopu citiranosti (iznad 1000), kao i s tim povezan visok h-indeks (11 – 22). Te brojke odražavaju potencijal koji izravno koristi upisanim studentima.</p>
<p>1.4. Broj i kvalifikacije mentora osiguravaju kvalitetnu izradu doktorskoga rada.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Na studiju Psihologija angažirana su ukupno 33 mentora na 69 upisanih studenata, što iznosi omjer od oko 1 : 2. Taj je omjer u skladu s preporukama Sveučilišta u Zagrebu. Budući da osigurava kvalitetu mentorskog nadzora u provedbi doktorskih istraživanja, treba ga održati na gotovo istoj razini. Pritom treba uočiti da su 4 nastavnika mentori po 5 studenata, jedan 6, jedan 7, a dva čak po 8 studenata. Treba poticati uravnoteženiju raspodjelu mentorstva. Ukupno su mentori objavili 455 članaka što iznosi 13,8 radova prosječno po mentoru (gotovo isti prosjek kao za nastavnike u cjelini).</p>
<p>1.5. Visoko je učilište razvilo metode provjere kvalificiranosti nastavnika i mentora.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Na razini su Sveučilišta uspostavljeni i razvijeni mehanizmi provjeravanja i praćenja kvalifikacija mentora i nastavnika. Prema Samoanalizi, vrednovanje je znanstvene produkcije nastavnika i mentora osigurano postupkom propisanim Pravilnikom o izborima u znanstveno-nastavna zvanja i za svakog se nastavnika/mentora obavlja svakih 5 godina. Osim toga, upisani studenti moraju prijedlogu doktorskog istraživanja priložiti barem 5 radova predloženog mentora objavljenih u posljednjih 5 godina i relevantnih za odabranu temu. Na taj se način onemogućava da neaktivni znanstvenici budu imenovani mentorima.</p> <p>Filozofski fakultet ima Povjerenstvo za osiguravanje kvalitete koje provodi godišnje ankete o radu nastavnika, a zadaća je voditeljice, zamjenice i tajnice doktorskog studija Psihologija analizirati izvještaje nastavnika i studenata te rezultate anonimne ankete koja se provodi semestralno te izvijestiti na Vijeću studija o eventualno uočenim potrebama za unaprjeđenje kvalitete. Uoče li se poteškoće u nastavnom ili mentorskom radu koje bi mogle ugroziti kvalitetu studija, nastavnika odnosno mentora prvo se upozorava na potrebu za poboljšanjima te, ako ona izostanu, isključuje s doktorskog studija Psihologija.</p>
<p>1.6. Visoko učilište raspolaže kvalitetnim istraživačkim resursima u skladu sa zahtjevima znanstvene discipline iz koje se izvodi doktorski program.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Filozofski fakultet raspolaže suvremeno opremljenom knjižnicom s velikim brojem katalogiziranih monografija.</p>

	<p>Knjižnica raspolaže i sa 130 računala na kojima studenti mogu pretraživati katalog, kao i resurse dostupne na internetu. Omogućen je pristup nekolicini baza znanstvene literature koje sadrže i dio najrelevantnijih časopisa.</p> <p>Studenti su tijekom posjeta Povjerenstvu pokazali dio laboratorija koje koriste. Nažalost, ne čini se da oni zadovoljavaju međunarodne standarde. Budući da je laboratorijska oprema najvažniji resurs za provedbu doktorskih istraživanja, Povjerenstvo preporučuje dodatna ulaganja u infrastrukturu i tehničku opremljenost postojećih laboratorija, što će nužno zahtijevati podršku Fakulteta odnosno Sveučilišta.</p>
<p>2. INTERNI SUSTAV OSIGURAVANJA KVALITETE STUDIJA</p>	
<p>2.1. Visoko je učilište definiralo i usvojilo djelotvorne postupke kojima se predlaže, odobrava i izvodi doktorski studij. Ti postupci uključuju obrazloženje znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih i gospodarskih potreba.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Iz Samoanalize se može zaključiti da je studij Psihologija predložen i odobren u skladu s propisima Sveučilišta u Zagrebu o predlaganju, odobravanju i izvedbi doktorskih studija. Nije sasvim jasno kako se u njih uklapaju s tim povezani postupci na Fakultetu. Provedba zamisli o jedinstvenoj doktorskoj školi pomogla bi u rješavanju izazova povezanih s odobravanjem studijskih programa, ali i izazova povezanih s interdisciplinarnošću i pružanjem obuke iz generičkih (međusektorskih) vještina (vidi i kriterij 4.1.).</p> <p>Nije jasno kako se unutar programa identificiraju i zadovoljavaju znanstveno-umjetničke, kulturne, društvene i ekonomske potrebe. Koristilo bi osnovati savjet vanjskih dionika koji bi osiguravao da se program prilagođava potrebama i promjenama u društvenom okruženju.</p>
<p>2.2. Program je usklađen sa znanstvenom misijom i vizijom, odnosno istraživačkom strategijom visokog učilišta.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Povjerenstvo cijeni trud koji je Odsjek uložio u izradu vlastite istraživačke strategije za doktorski studij. Nužno je pritom imati u vidu internacionalizaciju, interdisciplinarnost i inovativnost u metodama istraživanja. Važno je izraditi jasan akcijski plan uklapanja tih triju stupova znanstvenog rada u cjelokupnu izvedbu dokorskog studija, kao i načina na koji će to podignuti ukupnu kvalitetu znanstvenog rada. Treba dodati i da se fokus na poticanje doktoranada da publiciraju čini hvalevrijednim, ali ne i iz perspektive studenata. Naime, treba razmotriti trenutno naizgled konfuzna „pravila“ o tome što se može, a što ne može objaviti prije obrane doktorske disertacije. Pritom pravila o napredovanju u znanstvenim zvanjima obeshrabruju suautorstva na radovima i time uvelike ugrožavaju pokušaje</p>

	internacionalizacije studija i razvoja interdisciplinarnih znanstvenih pristupa koji nužno rezultiraju većim brojem koautorskih radova.
2.3. Visoko učilište sustavno prati uspješnost programa periodičnim vrednovanjem doktorskog studija i radi na poboljšanjima.	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Program je prošao periodičnu međunarodnu i/ili domaću recenziju 2014. godine. Ona je rezultirala preporukama za manje izmjene koje su onda i provedene. Povjerenstvu nije pojašnjeno o kakvim se izmjenama radilo niti na koji su način provedene.</p> <p>Provodi se i dodatno vrednovanje znanstvene produktivnosti nastavnika i mentora. Kako bi se mogla prosuditi kvaliteta znanstvenog okruženja, važno je objavljivati i analizirati znanstvenu produkciju povezanu sa studijem. Treba razriješiti nedoumice oko prava na publiciranje prije obrane. Studente bi trebalo poticati da predaju disertacije prema tzv. skandinavskom modelu, u obliku triju članaka koji su objavljeni ili spremni za objavu. Znanstvena je produkcija studija zajedno s podacima o zapošljavanju alumnija važna mjera kvalitete koju redovito treba analizirati.</p>
2.4. Visoko učilište sustavno prati uspješnost mentora, ima mehanizme vrednovanja mentora te definirana pravila o promjeni mentora i rješavanju mogućih problema između mentora i doktoranda.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Studenti su obvezni jednom godišnje vrednovati svoje mentore, što se izgleda i provodi u praksi. Studenti su u razgovoru doveli u pitanje djelotvornost te mjere, budući da se ne osjećaju ugodno kad ispunjavaju predmetni upitnik. Objektivnije je mjere kvalitete mentorstva moguće dobiti pomoću zapisnika sa sastanaka studenata s mentorima odnosno godišnjim vrednovanjem napretka studenata na studiju (prvenstveno napretka istraživanja i pridržavanja plana istraživanja).</p> <p>Većina je studenata izrazito zadovoljna svojim mentorima i smatra da im oni pružaju svu potrebnu podršku. Samo je vrlo malen dio studenata izrazio zabrinutost oko u pravila ugrađene mogućnosti promjene mentora. Studenti ne znaju ni za kakav postupak rješavanja problema s mentorom, koji bi im omogućavao da se obrate nekom izvan samog Odsjeka.</p>
2.5. Visoko učilište osigurava akademsku čestitost i slobodu znanstvenog istraživanja.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Kao i Fakultet i Sveučilište, sam Odsjek posjeduje Etičko povjerenstvo koje mora odobriti svako studentsko istraživanje prije početka provedbe. Stoga je očito da se primjenjuju standardna etička načela znanstvenog istraživanja. Odsjek koristi softver Turnitin za uočavanje plagijata te je usvojio politike i postupke discipliniranja studenata u tome smislu, kao i sustav oduzimanja titule u slučaju kršenja etičkih načela u provedbi ili prezentaciji istraživanja. Službena načela Sveučilišta, Fakulteta i</p>

	<p>Odsjeka cijene akademske slobode i očito je da se i nastavnici i studenti osjećaju slobodnima baviti različitim temama bez straha od cenzure.</p>
<p>2.6. Postupak izrade i obrane teme doktorskog rada jasan je i objektivan te obuhvaća javno predstavljanje teme doktorskoga istraživanja.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Odsjek i Fakultet imaju jasne i objavljene postupke. Iako povjerenstva za obranu teme i obranu doktorske disertacije uvijek uključuju vanjskog člana, iz Samoanalize nije jasno je li riječ o osobi izvan Sveučilišta ili samo s nekoga drugog fakulteta. U Samoanalizi je navedeno: „Povjerenstvo za ocjenu teme u načelu je isto povjerenstvo koje je studenta pratilo tijekom studija, pri čemu mentor ne može biti predsjednik povjerenstva, a jedan član svakako mora biti znanstvenik zaposlen izvan Filozofskog fakulteta“. Iz dokumentacije dostupne na mrežnim stranicama Odsjeka zaključujemo da je doista riječ o osobi izvan Sveučilišta, ali to treba dodatno razjasniti i potvrditi. U Programu koji se nalazi na mrežnim stranicama Odsjeka navodi se kako „jedan član svakako mora biti tzv. vanjski član, dakle znanstvenik izvan institucije koja je nositelj doktorskoga studija.“ „Tzv.“ u ovom citatu dovodi do nejasnoće oko toga o kome se točno radi. K tomu, iako mentor ne može biti predsjednik nijednog od dvaju povjerenstava, može biti njihov član. Iz toga proizlazi da je nužno uključiti veći broj osigurača objektivnosti i neovisnosti vrednovanja rada studenata.</p> <p>Obrane su javne, a javnost bi se obranjenih disertacija trebala osiguravati putem fakultetskog repozitorija. Međutim, u razgovoru je s knjižničarima utvrđeno da je samo manji dio disertacija doista i dostupan u repozitoriju. To treba provjeriti i, ako je to točno, ispraviti.</p> <p>Iako to nužno ne ugrožava transparentnost ni objektivnost, Povjerenstvo smatra da se obrane disertacija održavaju prekasno za studij koji bi trebao uključivati neovisno istraživanje u trajanju od pune 3 godine. Obrana se sinopsisa najčešće organizira tek na 2. godini studija, što ostavlja još samo jednu godinu za provedbu istraživanja. Pregledom smo već obranjenih disertacija utvrdili da su opseg i znanstveni doprinos radova nešto manji nego što se obično očekuje od trogodišnjih doktorskih studija drugdje u Europi. Uistinu, i predana dokumentacija pokazuje da se istraživački rad na koji bi se zapravo trebao odnositi cijeli doktorski studij najvećim dijelom odvija tek unutar posljednje godine.</p>
<p>2.7. Ocjena je doktorskoga rada rezultat znanstvene procjene neovisnoga povjerenstva.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Obrane su disertacija javne i javnost se na vrijeme obavještava o njihovu održavanju. Nakon obrane predaje se izvješće, ali nije jasno radi li se o cjelovitom zapisniku obrane odnosno svih pitanja povjerenstva i odgovora</p>

	<p>kandidata ili samo o sažetku ukupne ocjene rada.</p> <p>Povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada sastoji se od neparnog broja članova (vjerojatno kako bi se osigurala većina u odlučivanju), među kojima je i jedan vanjski član. Međutim, kako je već spomenuto, nije jasno je li riječ o članu vanjskom Sveučilištu ili samo Fakultetu, pri čemu i sam mentor može biti član, ali ne i predsjednik povjerenstva. Ne navodi se izrijekom ni da vanjski članovi moraju biti međunarodni stručnjaci – Povjerenstvo pretpostavlja da za to nema prepreka, ali se u praksi to rijetko događa. Vanjskom promatraču, dakle, nije sasvim jasno jesu li mehanizmi provjere dostatni da se osigura objektivnost i neovisnost povjerenstava i njihovih odluka. Ono što jest jasno je da povjerenstvo nije sasvim neovisno od konteksta u kojem je rad izrađen (tj. samog Odsjeka i Fakulteta).</p>
<p>2.8. Visoko učilište objavljuje sve potrebne informacije o studiju, uvjetima upisa, izvođenja kao i uvjetima napredovanja i završetka studija na lako dostupnim mjestima i medijima.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Sve su nužne informacije dostupne na mrežnim stranicama, a komunikacija se između voditelja studija i studenata čini zadovoljavajućom. Većina je informacija na mrežnim stranicama dostupna i na engleskom jeziku. To ipak ne vrijedi za sve potrebne informacije – engleskom je govorniku vrlo teško pronaći informacije poput uvjeta i postupka upisa studija. Stoga bi jednostavniji pristup jasnim informacijama na engleskom jeziku o upisnom postupku i uvjetima predstavljao unapređenje. Iako je moguće da su te informacije dostupne u dokumentima na hrvatskom jeziku (u tom ih slučaju neće biti teško prevesti), dokumenti su na engleskom jeziku od ključne važnosti kad je riječ o povećanju vidljivosti i pristupačnosti studija kandidatima iz inozemstva.</p>
<p>2.9. Financijska se sredstva prikupljena za potrebe doktorskog obrazovanja raspodjeljuju jasno i na način koji osigurava održavanje i unaprjeđenje doktorske izobrazbe (osigurava izvođenje i potporu istraživanja doktoranda kako bi uspješno završili program).</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Treba izraditi jasan model prihoda i rashoda koji bi omogućio izračun troška po studentu. Treba revidirati i troškove izvođenja studija. Postoje dileme oko uvođenja novih kolegija i ukidanja onih s malim brojem studenata, pri čemu bi trebalo paziti na optimalno trošenje sredstava budući da je u obama slučajevima nužno dodatno platiti nastavnike. Stoga dodanu vrijednost pohađanja kolegija (obveznih kao i izbornih) treba vrednovati u usporedbi s eksperimentalnim radom u laboratoriju. Imajući u vidu ograničenost dostupnih sredstava, nužno je svaki čimbenik vrednovati na razini cijeloga visokog učilišta te usvojiti jasan model financiranja koji bi se primjenjivao na sve doktorske studije. Učinkovitom će trošenju sredstava pogodovati i osnivanje doktorske škole unutar koje bi bilo moguće spojiti obuke iz prenosivih vještina. Isto tako, treba vrednovati i sredstva koja se ulažu u laboratorije kako bi okruženje studija zaista omogućavalo studentima</p>

	<p>razvoj novih spoznaja. Primjerice, prilikom našeg posjeta laboratorijima složili smo se da bi suvremena oprema za praćenje kretnji oka znatno unaprijedila vrijednost eksperimenata koji se tamo provode i to za relativno malen novac. U suradnji s Fakultetom treba izraditi jasan strateški plan nabave opreme za znanstvena istraživanja. Važno je osigurati da studenti raspolažu različitim vrstama izvora podataka koji će im omogućiti da zaista razumiju promatrana ponašanja i donose bolje utemeljene zaključke o njima.</p> <p>Nadalje, razgovor s dekanicom pokazao je da veći broj studenata ne dovodi do smanjenja školarina nego do povećanja broja studenata koje odsjeci financiraju (npr. s jednog na dva). Dodjela financiranja mora biti jasno oglašena u zemlji i inozemstvu i temeljiti se na izvrsnosti.</p>
<p>2.10. Školarina se utvrđuje na temelju jasnih kriterija (i stvarnih troškova studija).</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Kriteriji za utvrđivanje iznosa školarina nisu jasni. Izgleda da se školarina utvrđuje na temelju troškova izvođenja studija pa od iznosa školarine treba oduzeti troškove administracije, poduke i mentorstva. Nije jasno kakvi još neizravni troškovi postoje (npr. korištenje knjižnice, laboratoriji, informatička podrška, softver itd.). Povjerenstvo je steklo dojam da model određivanja školarina, zajedno s obvezom plaćanja mentora za rad na studiju, dovodi do tenzija koje mogu ugroziti kvalitetu studija. Stoga je nužno paziti da broj (i kvaliteta) upisanih studenata budu u skladu s brojem ponuđenih kolegija (i brojem studenata koji ih upisuju). Uvidom u podatke zaključujemo da dio izbornih kolegija upisuje vrlo malen broj studenata, što znači da su troškovi njihova izvođenja vrlo visoki. Nadalje, nije jasno kako se obračunavaju troškovi mentorskog rada – prema broju sati provedenih u suradnji sa studentima ili prema fiksnim tarifama. Sve to treba uzeti u obzir prilikom revizije nastave na studiju. Primjerice, ako se određeni sadržaji obrađuju na diplomskoj razini, zašto studenti koji ih nisu obradili jednostavno ne upišu već postojeće kolegije? Time bi se smanjili troškovi studija. Preporučujemo razvoj djelotvornijeg, ali troškovno optimalnog sustava obuke prilagođenog potrebama studenata. Općenito je nužno revidirati financijski model kako bi se izbjegla prijetnja upisivanja dodatnih studenata isključivo radi školarina koje će donijeti. Pritom je udio diplomiranih studenata koji upisuju doktorski studij mnogo veći nego na usporedivim sveučilištima u drugim dijelovima Europe.</p>
<p>3. POTPORA DOKTORANDIMA I NAPREDOVANJE TIJEKOM STUDIJA</p>	
<p>3.1. Visoko učilište određuje upisne kvote na temelju nastavničkih i mentorskih kapaciteta.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Upisne kvote za svaku generaciju studenata određuje</p>

	<p>Fakultet na temelju preporuke Vijeća doktorskog studija Psihologija. Pri određivanju kvote Vijeće u obzir uzima dostupnost mentora, čime se uzima u obzir i opterećenje svakoga pojedinog nastavnika. Općenito nije moguće upisati više od tri kandidata po mentoru, iako je riječ o ograničenju od kojeg je moguće odstupiti, ako određeni mentor radi s većim brojem studenata koji su pred završetkom studija. Kako je već navedeno (pod 1.4.), u praksi je moguće uočiti više takvih odstupanja.</p> <p>Povjerenstvo predlaže da se provjere međusobni omjeri upisnih kvota za preddiplomske, diplomske i poslijediplomske studijske programe i razmotri bi li bilo korisno smanjiti upisne kvote na ovome studiju, u skladu s europskim prosjekom.</p>
<p>3.2. Visoko učilište određuje upisne kvote na temelju znanstvenih/umjetničkih, kulturnih, društvenih, gospodarskih i drugih potreba.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Navedeno je da se gotovo svi doktorandi Sveučilišta u Zagrebu nakon stjecanja titule zapošljavaju na hrvatskim i inozemnim visokim učilištima, institutima u polju društvenih znanosti i biomedicine, nevladinim i državnim organizacijama, privatnom sektoru i bolnicama i ustanovama za brigu o mentalnom zdravlju. Iz toga bi se dalo zaključiti da je broj doktorata koje dodjeljuje Sveučilište usklađen s potrebama ustanova i organizacija koje trebaju kadrove s doktoratima iz psihologije. Promijeni li se ta situacija, bit će nužno upotrijebiti mjere prilagođavanja broja doktoranada stvarnim potrebama u zemlji.</p> <p>Zaista je vrijedna mogućnost da studij upišu i kandidati koji su završili studij iz drugih disciplina. Riječ je o inicijativi koja i drugim strukama omogućuje da profitiraju od znanstvenih pristupa razvijenih unutar psihologije.</p>
<p>3.3. Visoko učilište određuje upisne kvote ovisno o dostupnom financiranju za doktorande, odnosno na temelju apsorpcijskih potencijala znanstveno-istraživačkih projekata ili drugih izvora financiranja.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Trenutno 50 % doktoranada financiraju znanstveni projekti, druge javne organizacije i poslodavci iz privatnog sektora. Ostali studenti sami plaćaju studij, kako školarinu tako i troškove istraživanja (poput sudjelovanja na konferencijama). Voditelji studija prikladno tvrde da bi samofinanciranje, iako ne mora biti sasvim ukinuto, trebalo predstavljati iznimku. Velik je to izazov s kojim se taj studij mora pozabaviti kao nečim što bi trebalo predstavljati jedan od najvažnijih dijelova strateškog plana Fakulteta. Međutim, alternative nema, osobito u europskom kontekstu gdje se samofinanciranje u načelu ne očekuje, a <i>de facto</i> ne dopušta.</p> <p>Samo za 6 % studenata studij plaćaju poslodavci iz privatnog sektora. Za fakultetsku je strategiju ključno pristupiti tvrtkama iz privatnog sektora i uvjeriti ih u korist od zapošljavanja doktora znanosti. To zahtijeva aktivan i stalan pristup članova akademske zajednice prema</p>

	tvrtkama.
3.4. Visoko bi učilište trebalo voditi računa o broju kandidata koje upisuje, kako bi svakome osigurao savjetnika (potencijalnog mentora). Od upisa se nadalje vodi računa za svakog kandidata o održivom planu istraživanja i uspješnom završetku doktorskog rada.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Prema pravilima Odsjeka studenti su obvezni odabrati mentora u skladu sa svojim istraživačkim interesima i raspoloživosti nastavnika. Mentora zatim imenuje Vijeće doktorskog studija. Za mentora može biti izabran bilo koji nastavnik s doktoratom iz psihologije, a za svaku generaciju doktoranada mentore izabire i imenuje Vijeće doktorskog studija. Pravila zahtijevaju da se popis potencijalnih mentora i polja istraživanja usvaja iznova za svaku novu generaciju studenata.</p> <p>Svakom se studentu dodjeljuje Povjerenstvo za praćenje individualnog rada sastavljeno od triju nastavnika studija Psihologija i/ili znanstvenika zaposlenih u drugim organizacijama, kvalificiranima u polju njegova istraživanja.</p> <p>Obveze obuhvaćaju individualne konzultacije s mentorom, barem 15 sati godišnje, s ciljem ranog osmišljavanja i praćenja provedbe individualnoga istraživačkog programa. Ovdje je važno napomenuti da je većina doktoranada s kojima se Povjerenstvo susrelo potvrdila dostupnost svojih mentora i kvalitetu komunikacije s njima.</p> <p>Od ključne su važnosti mjere osiguravanja dostatnog i pravodobnog napretka doktorskog istraživanja, osobito kad je riječ o studentima koji studiraju uz rad. Dužnost je mentora da pomogne studentima u prijavljivanju na odgovarajuće izvore financiranja znanstvenih istraživanja.</p>
3.5. Visoko učilište osigurava privlačenje zainteresiranih, nadarenih i visokomotiviranih doktoranada i iz inozemstva.	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Odsjek za psihologiju objavljuje natječaj za upis kandidata koji je otvoren dva mjeseca. Natječaj se objavljuje u dnevnim novinama, na mrežnim stranicama srodnih fakulteta (u Zagrebu, Zadru, Osijeku, Mostaru i drugdje), Društva psihologa Hrvatske i Hrvatske psihološke komore.</p> <p>Kako bi se privukli i dobri kandidati iz susjednih zemalja, natječaj se objavljuje i na mrežnim stranicama društava psihologa u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Makedoniji, Srbiji i Sloveniji.</p> <p>Broj je kandidata iz inozemstva još uvijek vrlo nizak, ali voditelji su svjesni važnosti daljnjeg rada na tome.</p> <p>U načelu je moguće izvoditi kolegije na engleskom jeziku. Takvu odluku donosi Vijeće studija Psihologija kad se upisuju kandidati koji ne govore hrvatski.</p>

<p>3.6. Postupak je izbora upisanih doktoranada javan i utemeljen na izboru najkvalitetnijih kandidata.</p>	<p>Visoka razina kvalitete</p> <p>Otvorenim se natječajem kandidati obavještavaju o trima minimalnim uvjetima za prijavu: završen sveučilišni diplomski (dodiplomski) studij psihologije, dvije preporuke sveučilišnih nastavnika psihologije i iskazan interes mentora za prihvaćanje kandidata.</p> <p>Zatim se provodi selekcijski postupak u više etapa koje obuhvaćaju razmatranje istraživačkog interesa i motivacije kandidata, kao i njihovih dotadašnjih znanstvenih postignuća te mišljenja potencijalnog mentora i preporuka nastavnika. Studenti koji prođu tu fazu odabira pristupaju prijamnom ispitu te intervjuu pred povjerenstvom.</p> <p>Na posljednjem je natječaju upisan 1 kandidat na 2,4 prijavljena, što je ipak rezultiralo velikim brojem upisanih kandidata (u odnosu na ukupan broj diplomiranih studenata).</p> <p>Jedan je cilj koji bi koristio kako studentima tako i samom studiju smanjiti ukupan broj upisanih uz povećanje broja onih kojima su u potpunosti pokriveni troškovi studija.</p>
<p>3.7. Visoko učilište osigurava razvidnost postupka izbora kandidata u skladu s objavljenim kriterijima, kao i postupka prigovora.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Kriteriji za upis kao i postupak upisa jasno su pojašnjeni na mrežnim stranicama i time dostupni kandidatima. Na mrežnim se stranicama objavljuje i popis mentora s informacijama o njihovim istraživačkim interesima i studentima kojima su trenutno mentori.</p> <p>Postoji i objavljen žalbeni rok za sve koji imaju prigovor na koji se odgovara pismenim putem. Međutim, nije sasvim jasno koliko se dosljedno to i provodi u praksi, budući da je Povjerenstvo obaviješteno o slučajevima kad su studenti tražili povratne informacije o svojim rezultatima na upisu i ostali bez odgovarajućeg, konkretnog odgovora. Stoga zaključujemo da je postupak izbora kandidata na administrativnoj razini otvoren i transparentan, ali u praksi ne rezultira zadovoljavajućim iskustvom za sve kandidate. To treba istražiti i popraviti.</p>
<p>3.8. Postoji mogućnost priznavanja prethodnih postignuća doktoranada i kandidata za studij.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Službeno je moguće priznati prethodna postignuća kandidata i doktoranada te postoje za to namijenjene smjernice i postupci. Također, studenti koji nisu diplomirali psihologiju mogu upisati pripremnu godinu nakon koje nastavljaju s doktoratom iz psihologije, ovisno o uspjehu na pripremljenoj godini studija. Čini nam se da je postojanje takve mogućnosti dobro, a studenti koji su na taj način došli na studij cijene što im je pružena takva mogućnost.</p>

	<p>U razgovoru sa sadašnjim i bivšim studentima pokazalo se da iz njihove perspektive nedostaje fleksibilnosti u pohađanju nastave te se prethodna obuka uvijek ne priznaje. Ponovno, iako administrativno postoji sustav priznavanja, on se u praksi ne provodi dosljedno.</p> <p>Općenito se može reći da je potrebna veća fleksibilnost u izvedbi nastave kako bi se studentima omogućilo da pohađaju samo one kolegije iz kojih im zaista nedostaje znanja i vještina i koji su nužni za provedbu planiranoga doktorskog istraživanja. Trenutno se isti kolegiji daju na izbor cijeloj generaciji što znači da moraju zadovoljiti širok raspon različitih potreba i pritom ispuniti minimalne standarde. Ali na doktorskoj je razini studija nužno zadovoljiti individualne potrebe za učenjem, a ne potrebe cijele generacije i zbog toga nastava mora biti znatno fleksibilnija nego na nižim razinama studija. Pod fleksibilnošću mislimo na mogućnosti oslobađanja od obveznih i izbornih kolegija, ali i pohađanje obuka i kolegija izvan studija Psihologija, ako bolje ispunjavaju potrebe studenta. Studenti su osobito doveli u pitanje korist od pojedinih izbornih kolegija i općenito je prevladavao stav da je velik dio nastave ili ponavljanje već naučenog ili jednostavno gubitak vremena potrebnog za provedbu doktorskog istraživanja.</p>
<p>3.9. Prava i obveze doktoranda definirane su odgovarajućim aktima visokog učilišta te ugovorom o studiranju koji osigurava visoku razinu institucijske i mentorske potpore doktorandima.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Studente se pri upisu jasno obavještava o njihovim pravima i obvezama, a mentori prate njihov napredak na godišnjoj razini. Jednom godišnje i studenti vrednuju mentore. Općenito postoje dokazi o vrlo dobrim odnosima između studenata i mentora.</p> <p>Unatoč tomu što postoji sustav praćenja i vrednovanja, studentima nije uvijek ugodno vrednovati mentore. Uz tako malen broj ljudi koji se bave određenim temama, osobito uzme li se u obzir da dio studenata i radi na Odsjeku, odnosno za svoje mentore, teško je postići anonimnost te nije nerealno pretpostaviti da će se negativne komentare moći povezati s njihovim autorima.</p> <p>Nadalje, studenti ne znaju ni za kakav postupak žalbe ili razrješenja sukoba koji bi mogli pokrenuti u slučaju poteškoća s mentorom, osim osobnog obraćanja voditelju studija. Nemoguće je izbjeći povremene sukobe između pojedinih studenata i njihovih mentora pa je nužno uvesti ozbiljne, nepristrane i formalne postupke zaprimanja i obrade studentskih žalbi. To je pitanje nužno dalje istražiti, odnosno čak i ako formalan postupak postoji, treba ga izmijeniti i nadopuniti, budući da studenti za njega ili ne znaju ili ga ne smatraju djelotvornim.</p>

<p>3.10. Osigurana je institucijska podrška za uspješnu prohodnost doktoranda kroz doktorski studij.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Unutar Odsjeka postoje sredstva i drugi oblici potpore studentima u provedbi istraživanja, ali i stjecanju vještina i iskustva kroz međunarodne aktivnosti poput sudjelovanja na konferencijama i radionicama. Studenti koji su koristili takvu potporu smatraju da su imali koristi od njih i zahvalni su za prilike koje su im na taj način pružene.</p> <p>Međutim, pristup financiranju, prilikama za istraživanje i drugim oblicima potpore nije isti za sve studente, nego ovisi o tome gdje su zaposleni i kako financiraju studij. Stoga, postoji rizik da su studenti koji sami plaćaju studij ili su zaposleni u drugim organizacijama, u relativno gorjoj poziciji od onih koji imaju financiranje i zaposleni su na Fakultetu kad je riječ o prilikama za stručno usavršavanje i dodatne obuke. Zajedno s poteškoćama usklađivanja studija i posla to može ugroziti napredak ovih studenata, ali i kvalitetu njihova doktorskog istraživanja i time i njihovu zapošljivost nakon studija. Treba istražiti načine da se proširi pristup financiranju i prilikama za obuku i istraživački rad tako da oni budu ravnomjerno dostupni svim studentima.</p>
<p>4. PROGRAM I ISHODI DOKTORSKOG STUDIJA</p>	
<p>4.1. Sadržaj i kvaliteta programa doktorskoga studija u skladu su s međunarodno prihvaćenim standardima.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Sfera visokog obrazovanja prolazi brze promjene bez presedana u prošlosti, a doktorski studiji tu nisu iznimka. U SAD-u manje od polovice doktora znanosti nalazi poslove unutar akademske zajednice i javlja se velika potreba da doktorska naobrazba pripremi studente za različite, promjenjive poslove izvan akademskog miljea.</p> <p>Upravo to pokušavaju postići noviji međunarodni modeli doktorske naobrazbe. Oni su usmjereni na potrebu razvijanja budućih lidera, čije vještine obuhvaćaju izvrsnost unutar znanstvene discipline, ali i kompetencije za rad u međunarodnom, interdisciplinarnom i međusektorskom okruženju i time ih čine radikalno inovativnim misliocima. Takvi su programi osmišljeni kako bi nudili nov model stručnog i znanstvenog usavršavanja koji proaktivno obučava istraživače u maksimalnom iskorištavanju toga tipa partnerstva.</p> <p>Tek će ponovnim osmišljavanjem postojećeg, na kompetencijama utemeljenog modela stjecanja vještina, i to omogućavanjem intelektualne fleksibilnosti i kreativnosti, doktorski programi biti u stanju pripremati lidere sposobne za suočavanje s uvijek novim globalnim izazovima. Programi počinju integrirati izvrsnost unutar</p>

	<p>znanstvene discipline sa smislenim promišljanjem mogućnosti interdisciplinarnosti, kao i mobilnosti preko kulturnih, jezičnih, strukovnih i epistemoloških granica.</p> <p>Takvu promjenu nije moguće provesti unutar jednog odsjeka, nego samo na razini cijeloga visokog učilišta. Sveučilište u Zagrebu mora razmisliti o usvajanju modela doktorske škole koju bi dijelili svi fakulteti. Ona bi otvorila prostor za interdisciplinarne dijaloge koji su temelj novog modela doktorske naobrazbe. Doktorska škola ujedno predstavlja i kanal kroz koji je vanjskom svijetu moguće predočiti korist od dokorskog obrazovanja kako za društvo tako i za gospodarstvo i izvan granica zemlje.</p> <p>Doktorski je studij Psihologija u postojećem obliku usmjeren na daljnje izučavanje te discipline kroz predavanja i seminare. Nema dokaza da se studente obučava i u generičkim (prenosivim) vještinama odnosno onima koje bi ih pripremile i za poslove izvan akademske zajednice (vidi i kriterij 4.6). Kako bi se studij Psihologija uskladio s novim načinom promišljanja doktorske naobrazbe, bit će važno prijeći granice same discipline. Nužna je sveobuhvatna recenzija i revizija doktorske naobrazbe na razini cijeloga visokog učilišta. Vlada Republike Hrvatske može razmotriti i međuinstitucijski model doktorske naobrazbe kakav trenutno koriste znanstvena vijeća (<i>Research Councils</i>) u Ujedinjenom Kraljevstvu, kao model za financiranje i osiguravanje kvalitete doktorskih studija.</p>
<p>4.2. Ishodi učenja navedeni na razini studijskog programa i njegovih segmenata u skladu su s razinom 8.2. HKO-a. Njima se jasno opisuju kompetencije koje će doktorandi steći tijekom dokorskog studijskog programa, uključujući i etičke zahtjeve provođenja istraživačkog rada.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Samoanaliza navodi da su ishodi učenja usklađeni s razinom 8.2 Hrvatskoga kvalifikacijskog okvira. Priloženi popis kolegija (od kojih su neki obvezni) pokazuje sadržaje koji se normalno obrađuju na razini diplomskog studija. Taj su dojam Povjerenstva potvrdili i studenti koji su se odazvali razgovoru. Stoga studij Psihologija može razmisliti o većoj fleksibilnosti u odabiru kolegija te razvoju onih vrsta kolegija koje su pogodne za istraživački rad te omogućuju dubinsko proučavanje literature i kritičke osvrte (poput čitalačkog kluba za znanstvene časopise – tzv. <i>journal club</i> – po mogućnosti u suradnji sa znanstvenicima zaposlenima u inozemstvu).</p>
<p>4.3. Ishodi su učenja dokorskoga studija logično i jasno povezani s ishodima učenja pojedinih nastavnih sadržaja, mentorskog i istraživačkog rada.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>U cjelini je moguće utvrditi da su ishodi učenja logično povezani s nastavnim sadržajima. Kako je već pojašnjeno (vidi 4.1. i 4.2.) studentima bi uvelike koristilo da se sadržaj i vrsta kolegija prilagode njihovim potrebama (primjerice, tako da se predavanja zamijene malim čitalačkim grupama koje bi obrađivale znanstvenu literaturu). Na temelju</p>

	<p>Samoanalize i razgovora s postojećim i bivšim studentima može se utvrditi da nema strukturiranih prilika za stjecanje generičkih (prenosivih) vještina. One bi morale obuhvaćati upravljanje projektima, poduzetništvo, inovacije i vodstvo. Sadržaji obrađivani u suradnji s mentorom i u istraživačkom radu odgovaraju znanstvenim interesima mentora.</p>
<p>4.4. Programom doktorskog studija postižu se ishodi učenja i kompetencije u skladu s razinom 8.2. HKO-a.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Povjerenstvo nije zadovoljno disertacijama pregledanim tijekom posjeta – njihovom kvalitetom kao ni kvantitetom. Iako one bitno ne odudaraju od kriterija propisanih HKO-om, ne uspijevaju zadovoljiti međunarodne standarde. Nakon razgovora s doktorandima i bivšim studentima te proučavanjem Samoanalize, Povjerenstvo je utvrdilo dva potencijalno ključna razloga za to. Prvi je opsežna nastava koja otežava dovršetak nužnog (empirijskog) istraživanja unutar tri godine studija u punom opterećenju. Drugo, Povjerenstvo preporučuje da se obveza objavljivanja jednog rada prije pristupanja obrani disertacije ili ukine ili da se osigura da taj rad bude dijelom same disertacije.</p>
<p>4.5. Nastavne su metode (i raspodjela ECTS-a, ako je definirana), prikladne razini 8.2. HKO-a i osiguravaju postizanje jasno definiranih očekivanih ishoda učenja.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Kako je već pojašnjeno, treba razmisliti o cijelom nizu izmjena koje se odnose i na nastavne metode (vidi preporuke kod kriterija 4.1., 4.2. i 4.3.).</p>
<p>4.6. Program omogućuje stjecanje generičkih (prenosivih) vještina.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Pregledom sadržaja kolegija, razgovorima sa studentima, bivšim studentima i vanjskim dionicima zaključili smo da je nužno u većoj mjeri obuhvatiti prenosive vještine. Njima treba zamijeniti dio postojećih izbornih kolegija, umjesto da se uvode novi kolegiji. Doktorski studiji (osobito u Europi – vidi npr. program COFUND) redovito stavljaju naglasak na stjecanje generičkih vještina. One bi trebale uključivati upravljanje projektima, poduzetništvo, inovacije i vodstvo.</p> <p>Takvi se sadržaji ne mogu poučavati unutar Odsjeka za psihologiju, nego ih treba uklopiti u obuke unutar doktorske škole na razini Fakulteta. Time bi se i omogućilo okupljanje studenata iz različitih disciplina odnosno stvorilo plodno tlo za rasprave i interdisciplinarnost. Takva su iskustva nezamjenjiva ima li se na umu profesionalni razvoj studenata.</p> <p>Studenti s ambicijama za nastavak karijere u znanosti zatražili su više informacija o mogućnostima traženja sredstava za istraživanja. Studenti moraju biti obaviješteni o postojećim izvorima financiranja znanosti (kao što su stipendije i modeli financiranja poslijedoktorskih</p>

	<p>radnih mjesta) i kako se uspješno na njih prijavljivati da bi bili međunarodno konkurentni.</p> <p>Povjerenstvu je zabrinjavajuća zabrana objavljivanja podataka iz doktorskog istraživanja prije obrane disertacije, koja daje znatnu prednost doktorandima drugih studija s drukčijim pravilima o obliku disertacije.</p> <p>Konačno, nova bi doktorska škola trebala studentima pružiti više informacija o prilikama za zapošljavanje te im pomoći u izradi akademskog životopisa, kao i životopisa namijenjenih zapošljavanju izvan akademske zajednice. Pojedini su se bivši studenti žalili na to da su nailazili na poteškoće pokušavajući poslodavcima pojasniti korist od doktorata. Ponovno, takvo „poučavanje“ poslodavaca na sebe trebaju preuzeti Odsjek, Fakultet i Sveučilište.</p>
<p>4.7. Nastavni su sadržaji u funkciji trenutačnoga i budućega istraživačkog rada i osposobljavanja doktoranda (individualni plan slušanja nastave, generičke vještine i dr.).</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Studenti, bivši studenti i dionici slažu se oko kvalitete nastavnih metoda na Odsjeku. Cijeni se ekspertiza mentora u polju istraživačkih metoda, eksperimentalnog nacрта i psihometrije. Iako je riječ o obveznim kolegijima, nužno je priznavati prethodna postignuća i omogućiti studentima da preskoče kolegije sadržajem kojih već vladaju. Pojedini su se studenti žalili na ponavljanje kolegija s diplomske razine, pri čemu najviše nezadovoljstva izazivaju izborni kolegiji. Studenti, naime, smatraju da neki od njih ne odgovaraju njihovim potrebama, a oduzimaju im vrijeme potrebno za istraživački rad. Studenti žele veću fleksibilnost u prikupljanju ECTS-a (kako bi to bilo moguće i kroz sudjelovanje na konferencijama, mobilnost i druge, nestandardne oblike znanstvenog rada). Nužno je revidirati dodjelu ECTS bodova kako bi se razvio manje rigidan sustav koji bi studentima omogućio pohađanje specifičnih obuka za rad u znanosti koje se ne mogu odvijati u učionici. Općenito, na ovoj razini obrazovanja rijetko se očekuje pohađanje predavanja budući da naglasak mora biti na razvoju vještina kritičkog mišljenja i sudjelovanja u znanstvenim raspravama (kroz npr. spomenuti model čitalačkog kluba).</p> <p>Treba poticati objavljivanje rezultata istraživanja kroz kanale namijenjene znanstvenicima, ali i široj javnosti. Studentima treba dati priliku da posjetima školama zainteresiraju djecu za psihologiju kao znanost, što bi se trebalo smatrati dijelom studija.</p> <p>Doktorski studenti moraju biti svjesni odjeka njihova istraživanja i utjecaja koje ono može imati na društvo i gospodarstvo. Isto vrijedi i za njihove mentore, budući da je riječ o važnom koraku u stvaranju novih prilika za financiranje (npr. uvide li tvrtke korist od pojedinog istraživanja, bit će spremnije financirati buduća</p>

	<p>istraživanja i doktorande). Pojašnjavanje utjecaja i odjeka istraživanja također bi trebalo biti predmet obuke unutar doktorske škole.</p> <p>Metode vrednovanja studenata nisu prikladne za doktorsku razinu. U većini se slučajeva studenti vrednuju na temelju radova od 10 stranica koji nisu povezani s njihovom temom istraživanja. Studenti nemaju vremena na bacanje i radije bi radili na nečemu što se može uklopiti u disertaciju (poput pregleda literature). Ponovno, doktorska naobrazba mora biti usmjerena na razvoj vještina kritičkog promišljanja i vrednovanja koje je moguće vrednovati kroz oblike nastave kao što je čitalački klub (npr. tako što student dobije zadatak voditi raspravu o nekom kontroverznom članku, uočiti potencijalne greške u metodologiji i sl.).</p>
<p>4.8. Program osigurava kvalitetu međunarodnom povezanošću i mobilnošću nastavnika i doktoranda.</p>	<p>Potrebna poboljšanja</p> <p>Nema previše dokaza o čvrstim međunarodnim vezama koje se koriste unutar studija. Iako Samoanaliza iscrpno opisuje međunarodne projekte, nije jasno kako oni koriste doktorskim studentima. Tijekom posjeta upoznali smo pojedine studente koji su kroz ove projekte dobili priliku raditi i prikupiti podatke u inozemnim laboratorijima. Pritom nije jasan način na koji se takva iskustva uklapaju u doktorski rad (dio se rezultata objavljuje u odvojenim radovima).</p> <p>Kako bi se unaprijedila mobilnost, potpomogla internacionalizacija i ojačale istraživačke veze mentora, preporučujemo dvije stvari: 1. usvojiti model združenog mentorstva sa komentorom na inozemnome visokom učilištu (sastanke s mentorima moguće je organizirati putem <i>Skypea</i> i na taj način oba uključiti u sve faze istraživanja – eksperimentalni nacrt, prikupljanje i analiza podataka, interpretacija rezultata); 2. osigurati sredstva namijenjena isključivo boravku studenata psihologije u drugim istraživačkim laboratorijima. Za to već postoji fond na razini Sveučilišta, ali nije sasvim jasno u kojoj mjeri on koristi baš studentima ovog studija.</p>

*** NAPOMENA: PREPORUKE STRUČNOG POVJERENSTVA AKREDITACIJSKOM SAVJETU AGENCIJE I OZNAKA KVALITETE**

Zadaća je stručnog povjerenstva u reakreditaciji doktorskih studija višestruka. Povjerenstvo ili dio povjerenstva koje odlazi u posjet visokom učilištu izrađuje prijedlog izvješća na temelju samoanalize, posjeta i popratne, relevantne dokumentacije. Prijedlog izvješća usvajaju svi članovi povjerenstva jednoga grozda, a predsjednik povjerenstva grozda zadužen je za usklađivanje razine ocjenjivanja.

Stručno povjerenstvo u izvješću donosi procjenu zadovoljava li visoko učilište na doktorskom studijskom programu propisane zakonske i podzakonske uvjete, zadovoljava li dodatne/preporučene uvjete koje je utvrdio Akreditacijski savjet Agencije te ima li pozitivnu, odnosno zadovoljavajuću ocjenu kvalitete prema kriterijima ovoga dokumenta. Uz to, stručno povjerenstvo obvezatno mora izraditi preporuke za unapređenje kvalitete.

Na temelju procjene svih navedenih elemenata, stručno povjerenstvo može predložiti Akreditacijskom savjetu Agencije: izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta; pismo očekivanja s rokom uklanjanja nedostataka do tri godine ili uskratu dopusnice.

Ako stručno povjerenstvo procijeni da visoko učilište svojim doktorskim programom ne zadovoljava zakonske i podzakonske uvjete ili da je kvaliteta izvođenja programa narušena (ne zadovoljava dodatne/preporučene uvjete Akreditacijskog savjeta ili je ocjena kvalitete jako loša), ono treba predložiti uskratu dopusnice.

Ako stručno povjerenstvo smatra da su zakonski i podzakonski uvjeti zadovoljeni, ali je kvaliteta narušena u određenim (gore navedenim) elementima te kako se utvrđeni nedostaci mogu ispraviti u roku do tri godine, ono treba predložiti pismo očekivanja.

Ako stručno povjerenstvo smatra da su svi zakonski, podzakonski i dodatni/preporučeni uvjeti zadovoljeni, a ocjena kvalitete zadovoljavajuća, odnosno da studijski program ispunjava pravilno zacrtane ishode učenja za tu razinu i područje znanosti, ono može predložiti izdavanje potvrde te obvezati visoko učilište na unapređenje kvalitete u okviru naknadnog praćenja i izvještavanja Agenciji.

Konačno, ako je stručno povjerenstvo, prema gore navedenim kriterijima, predložilo izdavanje potvrde o ispunjavanju uvjeta te je procijenilo kako se, osim minimalnog praga kvalitete studijskog programa, odnosno razine kvalifikacijskog okvira, program treba prepoznati kao doktorski program „visoke razine kvalitete“, tada ono Akreditacijskom savjetu može predložiti da Agencija takvu doktorskom programu dodijeli oznaku kvalitete „visoka razina kvalitete“. Time Agencija, uz suglasnost Akreditacijskog savjeta, visokom učilištu dodjeljuje pravo uporabe oznake u akademsku i promidžbenu svrhu.

Oznaka kvalitete „visoka razina kvalitete“ ne može se predložiti odnosno dodijeliti programu ni visokom učilištu koje ne zadovoljava sve zakonske i podzakonske uvjete navedene u ovom dokumentu i sve dodatne/preporučene uvjete Akreditacijskog savjeta. Osim navedenog, ocjena kvalitete programa treba odražavati visoku razinu kvalitete tako da je najmanje polovica potkriterija u svakom kriteriju ocjene kvalitete ocijenjena kao visoka razina kvalitete. Akreditacijski savjet Agencije donosi konačno mišljenje o dodjeli oznake. Sadržaj i oblik oznake kvalitete propisat će Agencija svojim općim aktom.

Akreditacijski savjet Agencije na sjednici razmatra završno izvješće sa svim preporukama i prijedlozima te o njemu donosi mišljenje. Agencija na temelju prethodnog mišljenja Akreditacijskog savjeta donosi akreditacijsku preporuku ministru nadležnom za znanost i visoko obrazovanje te po primitku ministrove konačne odluke o ishodu postupka dodjeljuje oznaku „visoke razine kvalitete“.